

ROCZNIK STRATEGICZNY

2021/22

Faculty of Political Science
and International Studies
University of Warsaw

STRATEGIC YEARBOOK

2021/22

A REVIEW OF POLITICAL, ECONOMIC AND MILITARY DEVELOPMENTS
IN POLAND'S INTERNATIONAL ENVIRONMENT

vol. 27

The STRATEGIC YEARBOOK presents and analyzes main developments and tendencies in international relations of the passing year. Key political and security issues in the Euroatlantic area are reviewed from the Polish and Central European perspective.

SCHOLAR
Scientific Publishers
Warsaw 2022

Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

ROCZNIK STRATEGICZNY

2021/22

PRZEGLĄD SYTUACJI POLITYCZNEJ, GOSPODARCZEJ
I WOJSKOWEJ W ŚRODOWISKU MIĘDZYNARODOWYM POLSKI

tom 27

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR
Warszawa 2022

Recenzenci:

prof. dr hab. Paweł Soroka

dr hab. prof. ucz. Aleksander Głogowski, Uniwersytet Jagielloński

RADA NAUKOWA:

Artur Gruszczak, Marek Madej, Adam Daniel Rotfeld, Stanisław Sulowski,
Sebastian Wojciechowski, Jakub Zajączkowski

Redaktor naczelny: Roman Kuźniar

Zastępca redaktora naczelnego, sekretarz redakcji: Patrycja Grzebyk

Redaktorzy tematyczni:

- aspekty geopolityczne – Roman Kuźniar
- bezpieczeństwo – Marek Madej
- prawo międzynarodowe – Patrycja Grzebyk

Redaktor językowy – Maria Kaniewska

Redaktor statystyczny – Karina Jędrzejowska

**Publikacja dofinansowana przez Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego**

© Copyright by Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych,
Uniwersytet Warszawski, 2022

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o., Warszawa 2022

ISBN 978-83-66849-67-9

doi 10.7366/9788366849679

Redaktor prowadzący: *Anna Raciborska*

Opracowanie redakcyjne: *Anna Kaniewska*

Projekt okładki: *Agata Szczepanik*

Wersją pierwotną *Rocznika Strategicznego* jest wersja papierowa

Rocznik Strategiczny wydawany jest od 1995 r.
tom dwudziesty siódmy

Publikacja niniejsza upowszechniana jest nieodpłatnie w wersji cyfrowej w formie
otwartego dostępu na warunkach licencji C.C. 3.0 PL

Spis treści

WPROWADZENIE	11
AGRESJA ROSJI NA UKRAINĘ – PIERWSZE DWA TYGODNIE WOJNY. RAPORT SPECJALNY	29

OBSERWATORIUM BEZPIECZEŃSTWA

PRZEGLĄD SYTUACJI MIĘDZYNARODOWEJ: ASPEKTY GLOBALNE I REGIONALNE (Roman Kuźniar)	69
Afganistan, Afganistan (69); USA – rok Bidena (74); Unijny suspens: wybory, USA, Rosja... (83); <i>Russia the rogue power</i> (89); Chiny mniej przejrzyste (93); Summary (96)	
NATO: PIERWSZY ROK PO TRUMPIE – WIELKIE NADZIEJE I ROSYJSKA „PRÓBA OGNIĄ” (Marek Madej)	97
Półroczne optymizmu – odnowa więzi sojusznicznych i szczyt w Brukseli (98); Po szczycie – nadchodzą sztormy (103); Co dalej? (111); Summary (113)	
WSPÓLNA POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I OBRONY W 2021 R.: CZY KOMPAS POKAŻE WŁAŚCIWY KIERUNEK? (Marek Madej, Marcin Terlikowski)	114
Kontekst strategiczny – mgła (po)covidowa (114); Debata strategiczna i rozwój struktur WPBiO – Unia szuka azymutu (116); Działalność operacyjna – Unia „buduje mięśnie” i ma kłopoty w Afryce (124); Summary (131)	
ŚWIAT SIĘ GOTUJE: DZIAŁALNOŚĆ RADY BEZPIECZEŃSTWA W 2021 R. (Patrycja Grzebyk)	132
Kto kogo gotuje? (133); Minimalna zgodność w obliczu wyzwań (139); <i>Peacekeeping</i> (142); Janusowe oblicze ONZ czy państw? (147); Summary (150)	
ZBROJENIA I KONTROLA ZBROJEŃ W 2021 R. NOWE WYZWANIA, STARE PROBLEMY (Piotr Ślędz)	152
Porozumienia z zakresu kontroli zbrojeń i rozbrojenia w 2021 r. – Nowy START, TPNW, Traktat o otwartych przestworzach (153); Problemy proliferacji broni jądrowej w 2021 r. – Korea Północna, Iran, AUKUS (155); <i>The sky is (no longer) the limit</i> . Ku militaryzacji przestrzeni kosmicznej (160); Broń hipersoniczna – istota, rozwój i znaczenie strategiczne (163); Summary (169)	
KONFLIKTY ZBROJNE W AFRYCE I NA BLISKIM WSCHODZIE W 2021 R. (Kamila Pronińska, Bolesław Balcerowicz)	170
Afganistan. Zakończenie interwencji Zachodu – afganizacja konfliktu (171); Syria. Nadal wojna domowa (174); Jemen – ofensywa Huti i eskalacja konfliktu (177); Sahel. Kontynuacja walk z dżihadystami (182); Etiopia – eskalacja wojny domowej (184); Somalia – konflikt z Asz-Szabab w warunkach głębiego kryzysu politycznego (187); Summary (190)	

BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE W WARUNKACH GWAŁTOWNEGO WZROSTU CEN I KRYZYSU KLIMATYCZNEGO (Kamila Pronińska)	191
Trendy globalne – rosnące ceny ropy i gazu, polityka OPEC+, obawy importerów (191); Kryzys klimatyczny a efekty szczytu klimatycznego w Glasgow (196); Zawirowania na europejskim rynku gazu – manipulacje Gazpromu jako element wojny hybrydowej? (203); Summary (210)	

ŚWIAT W ROCZNIKU

GOSPODARKA ŚWIATOWA 2021–2022: NIEPEŁNE I NIERÓWNE OŻYWIENIE GOSPODARCZE CZASU PANDEMII (Karina Jędrzejowska, Anna Wróbel)	213
Gospodarka światowa w drugim roku pandemii: nierównowagi i presja inflacyjna (216); Handel światowy w 2021 roku (219); Globalne zarządzanie handlem światowym w cieniu nowych wariantów COVID-19 (225); (Nie)stabilność na międzynarodowych rynkach finansowych (232); W stronę zielonego i sprawiedliwego zarządzania światowym systemem finansowym (235); Stracona dekada dla zrównoważonego rozwoju? (237); Summary (240)	
UNIA EUROPEJSKA: EWOLUCJA PODSKÓRNA (Paweł J. Borkowski)	241
Spór o praworządność (241); Pandemia – znany wróg, nowe możliwości (247); Konferencja w sprawie przyszłości Europy – konsultacje nieznanej wagi (253); Francja i Niemcy – Angela puszcza hamulec (257); Summary (260)	
STANY ZJEDNOCZONE 2021: ROK ZAWIEDZIONYCH NADZIEI (Aleksandra Jarczewska)	261
Sytuacja wewnętrzna – krajobraz po bitwie z nadzieją na zmiany (261); Polityka zagraniczna – <i>America is back</i> , czyli powrót z przeszkodami (269); Summary (280)	
CHINY WOBEC ŚWIATA W DRUGIM ROKU PANDEMICZNYM (Dominik Mierzejewski, Przemysław Ciborek, Mateusz Chatys)	281
Ogólne założenia polityki zagranicznej i redefinicja praw człowieka (281); Chiny wobec amerykańskiego wycofania wojsk z Afganistanu (288); Polityka ChRL na Morzu Południowochińskim: wymiar normatywny i blokady morskie (296); Summary (303)	
ROSJA: OD ZSRR DO ROSJI I Z POWROTEM? (Marek Menkiszak)	304
Polityka wewnętrzna: w stronę totalitaryzmu (304); Gospodarka i społeczeństwo: boom surowcowy w cieniu demograficznej zapaści (309); Polityka zagraniczna: nowa zimna wojna (313); Summary (322)	
EUROPA WSCHODNIA I KAUKAZ POŁUDNIOWY: NOWE FRONTY DESTABILIZACJI (Andrzej Szeptycki)	324
Ukraina (324); Białoruś (329); Mołdawia (335); Gruzja (337); Azerbejdżan (340); Armenia (342); Summary (345)	
NIEMCY: POLITYCZNA (R)EWOLUCJA NIECHĘTNIEGO HEGEMONA (Lidia Gibadło)	346
Polityka wewnętrzna – wyborczy rollercoaster (347); Na finiszu – polityka zagraniczna ostatniego roku Merkel (353); Polityka zagraniczna „koalicji światel drogowych” – początek (357); Summary (360)	
BLISKI WSCHÓD: ZA WCZEŚNIE NA NOWY POCZĄTEK (Wiesław Lizak)	361
Geopolityczny kalejdoskop – czekając na nowe otwarcie (361); Miała być wiosna (374); Summary (383)	

POLITYKA ZAGRANICZNA POLSKI POD PRESJĄ Z ZACHODU I WSCHODU (Agnieszka Bieńczyk-Missala)	384
W Unii Europejskiej bitwa o praworządność (385); Dystans w stosunkach polsko-amerykańskich (392); Polityka bezpieczeństwa (394); Na Wschodzie kryzys dyplomatyczny, graniczny i militarny (396); Współpraca z Chinami (401); Summary (402)	

PANORAMA ROCZNIKA

STRATEGICZNE IMPLIKACJE WYCOFANIA USA Z AFGANISTANU. PORAŻKA CZY KATASTROFA? (Jarosław Stróżyk)	405
Krach i jego wymiar strategiczny (409); Wiarygodność NATO – realia <i>versus</i> idealizm (413); Implikacje dla Rosji, Europy i Chin (414); Jak Feniks z popiołów – USA po remanencie strategicznym (416); Summary (419)	
NA DRODZE DO „ZIMNEJ WOJNY”? NOWY ETAP STOSUNKÓW USA–CHRL (Rafał Wiśniewski)	420
Struktura stosunków USA–ChRL – źródła i stabilizatory konfliktu (421); „Chińskie zagrożenie” jako nowa oś strategii bezpieczeństwa USA (427); Perspektywy na przyszłość – wojna „zimna” czy „gorąca”, a może „odwilż”? (435); Summary (438)	
POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ WOBEC CHIN: PRIORYTETY, WARTOŚCI I WYZWANIA (Łukasz Gacek)	440
Przebudzenie olbrzyma (440); Chiny – systemowy rywal czy partner współpracy dla Unii Europejskiej (444); Kontrowersje wokół umowy o inwestycjach (447); Strategia Unii Europejskiej wobec regionu Indo-Pacyfiku (452); Współpraca w rozwiązywaniu wyzwań globalnych (454); Wyzwania dla bezpieczeństwa regionalnego i międzynarodowego (456); Siła wartości europejskich? (458); Summary (460)	
EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA WOBEC CHIN. WIN-WIN CZY OPORTUNISTYCZNI KLIENCI? (Eugeniusz Smolar)	462
Kontekst międzynarodowy (462); 16, 17, 16 + Chiny (464); Europa Środkowa (466); Białoruś i Ukraina (475); Bałkany (477); Summary (482)	
PARTNER, SYSTEMOWY RYWAL CZY PRZECIWNİK? DZIESIĘĆ UWAG O POLITYCE NATO WOBEC CHIN (Robert Kupiecki, Andrzej Dybczyński)	484
Summary (496)	
KALENDARIUM WYDARZEŃ 2021 (Piotr Śledź)	497
ANEKS: PAŃSTWA ŚWIATA – WYBRANE DANE I WSKAŹNIKI (Karina Jędrzejowska)	532
SKOROWIDZ	569
NOTY O AUTORKACH I AUTORACH	577

Table of Contents

INTRODUCTION	11
RUSSIA'S AGGRESSION ON UKRAINE – THE FIRST TWO WEEKS OF THE WAR. SPECIAL REPORT	29
 THE OBSERVATORY OF SECURITY	
AN OVERVIEW OF THE INTERNATIONAL SITUATION: GLOBAL AND REGIONAL ASPECTS (Roman Kuźniar)	69
Afghanistan, Afghanistan (69); USA – Biden's year (74); European uncertainty: Elections, the US, Russia... (83); Russia the rogue power (89); Less transparency in China (93); Summary (96)	
NATO: THE FIRST YEAR AFTER TRUMP – GREAT EXPECTATIONS AND RUSSIAN TRIAL BY FIRE (Marek Madej)	97
Six months of optimism – Renewing ties with allies and the Brussels Summit (98); Stormy weather after the Summit (103); What next? (111); Summary (113)	
COMMON SECURITY AND DEFENCE POLICY IN 2021: WILL THE COMPASS POINT US IN THE RIGHT DIRECTION? (Marek Madej, Marcin Terlikowski) ...	114
The strategic context: (Post-)COVID brain fog (114); Strategic debate and developing CSDP structures: The Union in search of direction (116); Operational activities: The Union builds its muscles and faces trouble in Africa (124); Summary (131)	
THE WORLD REACHES THE BOILING POINT: THE ACTIVITIES OF THE SECURITY COUNCIL IN 2021 (Patrycja Grzebyk)	132
Who sets whom on fire? (133); Minimal consensus in light of challenges (139); Peacekeeping (142); Is it the UN or its members who are two-faced? (147); Summary (150)	
ARMAMENTS AND ARMS CONTROL IN 2021. NEW CHALLENGES, OLD PROBLEMS (Piotr Śledź)	152
Arms control and disarmament treaties in 2021 – The new START, TPNW, Treaty on Open Skies (153); The question of nuclear weapons proliferation in 2021 – North Korea, Iran, AUKUS (155); The sky is (no longer) the limit. Towards the militarizing of space (160); Hypersonic weapons – Their nature, development, and strategic impact (163); Summary (169)	
ARMED CONFLICTS IN AFRICA AND THE MIDDLE EAST IN 2021 (Kamila Pronińska, Bolesław Balcerowicz)	170
Afghanistan. The conclusion of Western intervention – Afghanization of the conflict (171); Syria. Continuing civil war (174); Yemen – The Houthi offensive and escalation of the conflict (177); Sahel. Continuing fighting with the Jihadists (182); Ethiopia – Escalation of the civil war (184); Somalia – A conflict with al-Shabaab in the context of a deep political crisis (187); Summary (190)	

ENERGY SECURITY IN THE TIMES OF A STEEP RISE OF PRICES AND THE CLIMATE CRISIS (Kamila Pronińska)	191
Global trends – Growing gas and oil prices, OPEC+ policy, importers' fears (191); Climate crisis and the effects of the Glasgow Climate Summit (196); Turbulence on the European gas market: Gazprom's manipulations as an element of a hybrid war? (203); Summary (210)	

THE WORLD IN THE YEARBOOK

GLOBAL ECONOMY 2021-2022: AN INCOMPLETE AND UNEVEN ECONOMIC RECOVERY IN THE TIME OF PANDEMIC (Karina Jędrzejowska, Anna Wróbel)	213
Global economy in the second year of the pandemic: Imbalances and inflationary pressure (216); World trade in 2021 (219); Global trade governance in the shadow of new COVID-19 variants (225); The (in)stability in the international financial markets (232); Towards a green and fair governance of the global financial system (235); A lost decade for sustainable development? (237); Summary (240)	
EUROPEAN UNION: A QUIET EVOLUTION (Paweł J. Borkowski)	241
A dispute over the rule of law (241); The pandemic – A known enemy, new opportunities (247); Conference on the Future of Europe – Consultations of unknown importance (253); France and Germany – Angela the Obstructionist retires (257); Summary (260)	
UNITED STATES 2021: THE YEAR OF FAILED HOPES (Aleksandra Jarczewska) . . .	261
Internal situation – An aftermath of the battle with a flicker of hope for change (261); Foreign policy – America is back, or a comeback riddled with obstacles (269); Summary (280)	
CHINA VS. THE WORLD IN THE SECOND PANDEMIC YEAR (Dominik Mierzejewski, Przemysław Ciborek, Mateusz Chatys)	281
General foreign policy directions and redefining human rights (281); China and American retreat from Afghanistan (288); PRC's policy in the South China Sea: A normative dimension and sea blockades (296); Summary (303)	
RUSSIA: FROM USSR AND BACK AGAIN? (Marek Menkiszak)	304
Internal affairs: Towards totalitarianism (304); Economy and society: Boom in the resources in the shadow of the demographic collapse (309); Foreign affairs: A new Cold War (313); Summary (322)	
EASTERN EUROPE AND SOUTHERN CAUCASUS: NEW FRONTLINES OF DESTABILIZATION (Andrzej Szeptycki)	324
Ukraine (324); Belarus (329); Moldova (335); Georgia (337); Azerbaijan (340); Armenia (342); Summary (345)	
GERMANY: THE POLITICAL (R)EVOLUTION OF THE RELUCTANT HEGEMON (Lidia Gibadło)	346
Internal affairs: An electoral roller coaster (347); On the finish line – Foreign affairs in Merkel's last year in power (353); Foreign affairs: The policy of the Traffic Light Coalition – The beginning (357); Summary (360)	
MIDDLE EAST: TOO EARLY FOR A NEW BEGINNING (Wiesław Lizak)	361
A geopolitical kaleidoscope – Waiting for a new beginning (361); It was supposed to be spring (374); Summary (383)	

POLAND'S FOREIGN POLICY UNDER PRESSURE FROM THE WEST AND THE EAST (Agnieszka Bieńczyk-Missala)	384
A fight for the rule of law in the European Union (385); Distance in Polish- -American relations (392); Security policy (394); A diplomatic, military, and border conflict (396); Cooperation with China (401); Summary (402)	

THE YEARBOOK PANORAMA

STRATEGIC IMPLICATIONS OF US WITHDRAWAL FROM AFGHANISTAN. A FAILURE OR A CATASTROPHE? (Jarosław Stróżyk)	405
The crash and its strategic dimension (409); NATO's credibility – Reality vs. idealism (413); Implications for Russia, Europe and China (414); From the ashes – US takes strategic stock (416); Summary (419)	
TOWARDS A COLD WAR? A NEW STAGE OF US-PRC RELATIONS (Rafał Wiśniewski)	420
The structure of US-PRC relations – The conflict's sources and stabilizing factors (421); "The Chinese threat" as a new axis of the US security strategy (427); Prospects for the future – A Cold or a Hot War? Or maybe a Thaw? (435); Summary (438)	
EUROPEAN UNION'S POLICY TOWARDS CHINA: PRIORITIES, VALUES AND CHALLENGES (Łukasz Gacek)	440
The Giant's awakening (440); China – A systemic rival or a cooperating partner for the European Union (444); Controversy surrounding the Investment Agreement (447); European Union's strategy towards the Indo-Pacific Region (452); Cooperation in solving global challenges (454); Challenges for regional and international security (456); The power of European values? (458); Summary (460)	
CENTRAL-EASTERN EUROPE AND CHINA. A WIN-WIN DEAL OR TAKING ADVANTAGE? (Eugeniusz Smolar)	462
International context (462); 16, 17, 16 + China (464); Central Europe (466); Belarus and Ukraine (475); The Balkans (477); Summary (482)	
A PARTNER, A SYSTEMIC RIVAL, OR AN ADVERSARY? TEN REMARKS ON NATO'S POLICY TOWARDS CHINA (Robert Kupiecki, Andrzej Dybczyński) . . .	484
Summary (496)	
CHRONOLOGY OF EVENTS 2021 (Piotr Śledź)	497
APPENDIX: STATES OF THE WORLD – SELECTED DATA AND INDICES (Karina Jędrzejowska)	532
INDEX	569
NOTES ON THE AUTHORS	577